

ב"ה, גליון לט - כסלו תשכ"ח
וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה
על ידי שנקיים מצות התוכחה כהלכתה
ירושלים עיה"ק תובב"א

מורה הוראות ומדריך הדרכות לקיום מצות התוכחה

ט

מי שיש בידו למחות ולהוכיח נתפס על עון הזולת
וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו, מלמד שכולם ערבים זה לזה,
והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו.
(סנהדרין כח).

איש באחיו. איש בשביל אחיו.

י

הצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים
ומביאם שישובו בתשובה.
(זוהר הקדוש, חלק א, כ:)

*י

עונשים ופגעים קשים ומרים למי שאינו מוכיח

מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת.

(זוהר הקדוש, חלק ג, דף מו:)

על מניעת תוכחה באים נגעים

בספר "שבט מישראל" מובא, שנגעים באים על מניעת התוכחה ומעלים עין מהם, וזה שנאמר "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב": על כן "וכאבי נעכר".

יא

**אחד מהמ"ח דברים שהתורה ניקנית בהן הוא:
ובשכר זה מגלין לו רזי תורה**

אוהב את התוכחות (אבות פ"ו-ו).

**בלאהוב את התוכחות כלל התנא שני הדברים
השייכים בזה והם:**

(א) לאהוב את קבלת התוכחה כשמוכיחים אותו.

(ב) לאהוב להוכיח את האחרים.

אוהב את התוכחות. כאשר רבו יוכיחו לא יהיה בועט בו כמאמרם אף חכמתי עמדה לי, חכמה שלמדתי באף היא שעמדה לי, וכן כאשר יוכיחו אחרים ישמח בזה. וגם אוהב את התוכחות להוכיח לאחרים, ולא יאמר שלום עליך נפשי.

שיהיה הוא מהמוכיחים לעם ויהיה אוהב את התוכחה להוכיח לאחרים, ולא יאמר שלום עליך נפשי כי למוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב, ואין טוב אלא תורה שבשכר זה מתגלין לו רזי תורה.

(מד"ש)

יא*

חיוב התוכחה מן התורה, ואיך

מנין לרואה בחבירו דבר מגונה **שחייב להוכיחו** שנאמר (ויקרא י"ט) **הוכח תוכיח**. הוכיח ולא קבל מנין שיחזור ויוכיחנו, תלמוד לומר תוכיח. מכל מקום, יכול אפי' משתנים פניו ת"ל לא תשא עליו חטא.

יכול אפילו פניו משתנים. יכול שיוכיחנו ברבים להלבין פניו?.

(ערכין טז)

יב

עד כמה הוא חיוב התוכחה

עד היכן תוכחה?

רב אמר. עד הכאה.

ושמואל אמר עד קללה.

ורבי יוחנן אמר עד נזיפה.

כתנאי. רבי אליעזר אומר עד הכאה. רבי יהושע אומר על קללה. בן עזאי אומר עד נזיפה. אמר רב נחמן בר יצחק, ושלשתן מקרא אחד דרשו (שמואל א, כ') ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות, וכתוב (שמואל א' כ') ויטל שאול את החנית עליו להכותו.

למאן דאמר עד הכאה, דכתיב להכותו.

ולמאן דאמר עד קללה, דכתיב (שמואל א' כ') לבשתך ולבושת ערות אמך.

ולמאן דאמר עד נזיפה, דכתיב ויחר אף שאול. ולמ"ד נזיפה,
הכתיב הכאה וקללה שאני התם, דאגב חביבותא יתירא דהוה ביה
ליהונתן בדוד, מסר נפשיה טפי.

(ערכין טז)

עד היכן תוכחה. עד כמה אדם חייב להוכיח לחברו.

עד הכאה. שיכנו המתוכח להמוכח.

עד קללה. שיקלל את המוכח.

עד נזיפה. שיגער בו על שמוכחו.

שאני התם דאגב חביבותא וכו'. ולמ"ד נמי עד קללה איכא
לתרצי הכי.

יג

**רבי עקיבא שמח בקבלת תוכחה ומוסיף אהבה על אהבה למי
שגרם לו שיוכיחוהו**

ואמר רבי יוחנן בן נורי מעיד אני עלי שמים וארץ שהרבה פעמים
לקה עקיבא על ידי, שהייתי קובל עליו לפני רבן (שמעון ברבי)
[גמליאל] וכל שכן שהוספתי בו אהבה. לקיים מה שנאמר (משלי ט')
אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך. (ערכין טז).

קובל עליו. כשהייתי רואה בו דבר גנאי.

וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה על ידי קיום מצות התוכחה כהלכה
(המשך אי"ה בגליון הבא)